

Jednota Kristova těla

Texty na tento týden

Ef 4,1-16

Základní verš

„A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla...“ (Ef 4,11.12)

Jedna z Ezopových bajek se jmenuje „O rukou, nohách a břichu“. Ruce a nohy se rozzlobily na břicho. Nic nedělá a pořád by chtělo jíst. Rozhodly se, že už nedají břichu nic k jídlu. Jenže když břicho hladovělo, ruce i nohy zeslábly...

Také apoštol Pavel použil lidské tělo k vyjádření důležitého duchovního principu. Apoštol používá lidské tělo k popisu církve – těla Kristova. Tělo se skládá z různých částí, které mají různé dovednosti. Aby bylo tělo zdravé a prospívalo, všechny jeho části musí spolupracovat. V textu Ef 4,1-16 se Pavel vrací k metafoře těla, kterou tak účinně využil ve svých předchozích listech (Ř 12,3-8; 1K 12,12-31). Kristus je nyní hlavou těla a přivádí tělu „obdarované“ lidi, kteří pomáhají budovat jednotu těla. Každá část těla – tedy každý člen církve – přispívá svými schopnostmi k tomu, aby církev jako celek prospívala.

Pavlův obraz zdravého spolupracujícího těla nám pomáhá pochopit Boží cíl pro nás: být součástí církve sjednocené v Kristu a přinášející ovoce.

Osnova lekce

Při studiu první poloviny 4. kapitoly listu Efezským navážeme na to, co Pavel o Kristově církvi řekl už dříve. Evangelium rozbořilo hradby a buduje církev (Ef 2), která je velkým názorným obrazem Boží moudrosti pro celý vesmír (Ef 3). Tento úkol plní právě proto, že je navzdory své různorodosti díky Kristu jednotná.

- Ef 4,1-3: Jednota církve – Boží záměr, o nějž máme usilovat (neděle)
- Ef 4,4-6: Základ jednoty – ten, který nás sjednocuje (pondělí)
- Ef 4,7-10: Jednota v různosti – každý věřící dostává různé dary (úterý)
- Ef 4,11-13: Důsledek jednoty – efektivnější služba (středa)
- Ef 4,14-16: Ohrožení jednoty – nebezpečí pro církev (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

JEDNOTA DUCHA

'Proto vás já, vězeň kvůli Pánu, prosím, abyste tomu povolání, kterého se vám dostalo, ²dělali čest svým životem, vždy skromní, tiší a trpěliví. Snášejte se navzájem v lásce ³a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje. (Ef 4,1-3)

Osobní studium

Přečti si text Ef 4,1-16. Jak Pavel povzbuzuje věřící, aby usilovali o jednotu církve?

Pavel začíná druhou polovinu listu Efezským (kapitoly 4-6) strhující výzvou k jednotě. Tuto výzvu můžeme rozdělit na dvě části: (1) V Ef 4,1-6 žádá věřící, aby zachovávali „jednotu Ducha“ tím, že budou projevat vlastnosti vytvářející jednotu (Ef 4,1-3). Tuto výzvu podporuje básnickým vyjádřením, v němž se sedmkrát opakuje slovo „jedno“ (Ef 4,4-6). (2) V Ef 4,7-16 Pavel označuje vítězného a vyvýšeného Ježíše jako zdroj milosti pro všechny, kteří šíří evangelium (Ef 4,7-10). Ukazuje také, jak věřící jednotlivě a zároveň společně přispívají ke zdraví, růstu a jednotě Kristova těla (Ef 4,11-16).

Na začátku kapitoly Pavel vyzývá křesťany, aby „chodili, jakž sluší“ (Ef 4,1; BK). Sloveso „chodili“ je v textu použito v přeneseném významu a znamená „chovat se“ nebo „žít“ – a tak to překládá většina českých překladů (viz Ef 2,2.10; 4,17; 5,2.8.15). Když Pavel mluví o povolání věřících, mluví o povolání ke křesťanskému životu (Ef 1,18; 2,4-6.13). Pavel vybízí věřící, aby žili a jednali způsobem, který je povede k jednotě. Takový život je totiž v souladu

s Božím plánem (Ef 4,9.10). Tento důraz zde začíná výzvou k projevení vlastností, které vedou k jednotě (Ef 4,1-3). Mezi tyto dobré vlastnosti patří skromnost (pokora; ČSP), tichost (mírnost; ČSP) a trpělivost. Podívejme se blíže na jejich význam.

1. Význam pojmu „skromnost“ nebo „pokora“ (Ef 4,2) Pavel na jiném místě rozšiřuje ve smyslu pokládat „jeden druhého za přednějšího než sebe“ (Fp 2,3). Pokoru tedy nemáme chápat v negativním smyslu sebepodceňování (viz Ko 2,18.23), ale jako pozitivní postoj při oceňování druhých a službě jim.
2. Výraz „tichost“ nebo „mírnost“ (Ef 4,2) lze vysvětlit jako „stav, kdy nejsem příliš zaujatý pocitem vlastní důležitosti“, a znamená také „zdvořilost, ohleduplnost a něžnost“. (DANKER, Frederick. *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 3rd ed., Chicago: University of Chicago Press, 2000, s. 861.)
3. Výraz „trpělivost“ (Ef 4,2; jiné překlady i „snášenlivost“ – BK) vyjadřuje schopnost snášet provokace, útoky, odsuzování a zkoušky.

Všechny uvedené vlastnosti vyzdvihují téma neprosazování vlastní důležitosti a zaměření se na hodnotu druhých.

Aplikace

Pokora, mírnost a trpělivost. Zamysli se nad tím, jak by nám tyto vlastnosti pomohly prožívat opravdovou jednotu. Jak se můžeme naučit tyto ctnosti rozvíjet?

SJEDNOCENÍ V JEDNO

„Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni; ⁵jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, ⁶jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech. (Ef 4,4–6)

Osobní studium

Pavel v dnešním textu používá sedmkrát slovo „jedno“. Jakým způsobem jeho výčet podporuje téma jednoty církve? Jakou myšlenku těmito slovy sleduje? (Ef 4,4–6)

Pavlův výčet má poetický nádech a vytváří hymnus, který vyznívá jako věroučné vyznání. Seznam začíná slovy „jedno tělo“ (označuje církev jako Kristovo tělo; Ef 4,12.16; 1,23; 5,23.29.30) a „jeden Duch“ (Ef 4,4). Třetí vyjádření hovoří o „jedné naději“, k níž jsme byli povoláni (Ef 4,4; porovnej s Ef 4,1).

Seznam pak nabízí tři další ujištění: „jeden je Pán“ (odkaz na Krista), „jedna víra“ (to, čemu křesťané věří; Ef 4,13; Ko 1,23; 2,7; Ga 1,23; 1Tm 4,1.6) a „jeden křest“ (viz Ef 5,26).

Na závěr pak zaznívá o něco podrobnější popis Boha: „jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech“ (Ef 4,6). Co chce Pavel říci tímto poetickým popisem Boha? Myšlenka, že Bůh je „Otec všech“, v sobě obsahuje odkaz

na Boha jako Stvořitele. Zbytek věty připomíná, jak se i po stvoření světa Bůh stará o vše, co stvořil. Pavel svým vyjádřením nepolemizuje s herezí panteizmu (který ztotožňuje přírodu s Bohem) nebo panenteizmu (který tvrdí, že svět je zahrnut v Božím bytí, i když toto bytí nevyčerpává). Hlásá spíše Boží transcendenci („je nade všemi“), aktivní vládu („skrze všechny působí“) a imanenci (je přítomen „ve všech“).

Pozorně si všimněme dvou myšlenek o jednotě církve (Ef 4,1–6). Za prvé, jednota je duchovní skutečnost, vycházející ze sedmi jmenovaných charakteristik (Ef 4,4–6). Za druhé, jednota vyžaduje naši snahu při práci na jejím posilování a rozvíjení (Ef 4,3). Často přitom můžeme mít důvod plakat nad našimi chybami. Ale bez ohledu na naše selhání bychom se měli radovat z Božího díla při sjednocování církve v Kristu a z „jednoty Ducha“, jak ji popisuje Ef 4,3. Toto nám dá sílu vrátit se k náročné práci při prosazování jednoty s novým přesvědčením, že tím uskutečňujeme Boží záměr.

Aplikace

Přečti si ještě jednou verše Ef 4,4–6. Jak na tebe tento text působí? Jak bychom se měli cítit při přemýšlení o tomto textu, když víme, co říká o naší jednotě v Bohu a s Bohem prostřednictvím Krista?

VZNEŠENÝ KRISTUS, DÁRCE DARŮ

⁷Každému z nás byla dána milost podle míry Kristova obdarování. ⁸Proto je řečeno: „Vystoupil vzhůru, zajal nepřátele, dal dary lidem.“ ⁹Co jiného znamená „vystoupil“, než že předtím sestoupil dolů na zem? ¹⁰Ten, který sestoupil, je tedy tentýž, který také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všechno, co jest. (Ef 4,7–10)

Osobní studium

O čem Pavel mluví v dnešním textu (Ef 4,7–10)? Co nám tím chce říct?

Pavel v této části cituje text Ž 68,19: „Vystoupil jsi na výšinu, ty, kdo byli v zajetí, jsi vedl, mnohé z lidí přijals darem, odbojníci však museli zůstat v poušti, Hospodine, Bože!“ Tento verš zobrazuje Hospodina jako vítězného generála, který poté, co porazil své nepřátele, vystoupil na horu, na které je postaveno jeho hlavní město, se zajatci z boje (viz Ž 68,2.3). Potom přijímá poctu („přijal dary“) od svých poražených nepřátel. (Pavel si tento text přizpůsobuje představě vznešeného Krista, který „dal dary lidem“. Takový přístup vychází ze širšího kontextu žalmu – viz Ž 68,36.)

Pokud sledujeme pořadí představené v Ž 68,19, nejprve nastává cesta nahoru – Kristus vystupuje do nebe (Ef 1,21–23). Potom následuje cesta dolů, při které vzkříšený a vyvýšený Ježíš dává dary a „vše naplnil“ (Ef 4,10).

Tak Pavel popisuje vylití Ducha svatého o Letnicích (viz Sk 2. kapitola). Takový pohled potvrzuje i text Ef 4,11.12, který popisuje dary udělené Kristem jako dary Ducha svatého.

„Kristus vystoupil na výsost, vedl zajatce a dal lidem dary. Jak Kristus slíbil, po jeho nanebevstoupení sestoupil Duch svatý, a jako prudký víchř naplnil celý dům, kde byli učedníci shromážděni. Jaký to mělo účinek? Tisíce lidí se obrátily během jediného dne.“ (YRP 158)

Aplikace

Jak můžeš čerpat útěchu z toho, co dnešní verše říkají o Kristově díle pro nás v minulosti, v přítomnosti a v budoucnosti, kdy naplní „všechno, co jest“ (Ef 1,23)?

DARY VYVÝŠENÉHO JEŽÍŠE

¹¹A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, ¹²aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, ¹³až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti. (Ef 4,11–13)

Osobní studium

Včera jsme studovali, jak Pavel, inspirovaný textem Ž 68,19, popsal vzkříšeného, vyvýšeného a vítězného Ježíše jako dárce, který dává lidem dary. O jaké dary jde a proč je vlastně dává? (Ef 4,11–13)

Pavel představuje čtyři skupiny obdarovaných lidí, kteří jsou součástí „pokladu“, jímž vyvýšený Ježíš obdarovává svou církev: (1) apoštolové, (2) proroci, (3) evangelisté, (4) pastýři a učitelé (struktura řeckého textu naznačuje, že jde o jednu skupinu). Dary, které Kristus dává lidem, mají jasné poslání: připravit vyvolené „k dílu služby – k budování Kristova těla“ (Ef 4,12), a to až do doby, dokud bychom všichni nedosáhli „jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,13).

Poslední uvedený bod byl mimořádně důležitý pro první adventisty, kteří uvažovali o duchovních darech Ellen G. Whiteové. Potvrzuje Bible přítomnost daru proroctví v církvi pouze v době apoštolů? Nebo ten-

to dar trvá až do Kristova návratu? První adventisté našli svou odpověď mimo jiné ve verši Ef 4,13 a vysvětlovali ji na příběhu o kapitánovi lodi, jenž se měl řídit pokyny poskytnutými pro plavbu. Když se loď blížila k přístavu, kapitán z pokynů vyčetl, že na palubu přijde lodivod, který pomůže plavidlu bezpečně přistát. Aby zůstal věrný původním pokynům, musí umožnit lodivodovi nastoupit a poslechnout jeho rady. „Kdo teď poslouchá původní knihu pokynů? Ti, kteří nového lodivoda odmítají, nebo ti, kdo ho přijímají, jak jim nařizuje kniha s instrukcemi? Posuďte sami.“ (SMITH, Uriah. „Do We Discard the Bible by Endorsing the Visions?“ RH, 13. ledna 1863, s. 52.)

Měli bychom být opatrní, když rozpoznáváme obdarování evangelistů, pastýřů a učitelů, protože o těchto pozicích uvažujeme v našem dnešním kontextu. Na základě našeho chápání textu šlo v Pavlových dnech o všechny laické vedoucí, kteří sloužili sborům v Efezu, scházejícím se v domácnostech křesťanů (viz 1Pt 2,9; Sk 2,46, 12,12).

Aplikace

Uvažuj o textu z Izajáše: „Co se mělo pro mou vinici ještě udělat, a já pro ni neudělal?“ (Iz 5,4). Zamysli se nad tímto veršem v kontextu toho, co nám Bůh dal prostřednictvím služby Ellen G. Whiteové. Jak můžeme vnímat její dar v souvislosti s biblickým poselstvím?

„DORŮSTAT V KRISTA“

¹⁴Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení – lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu. ¹⁵Budme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava, ¹⁶z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno. (Ef 4,14–16)

Osobní studium

Jaké nebezpečí ohrožuje křesťanskou zralost církve (Ef 4,14)?

Pavel vnímá, jak prostředí ovlivňuje věřící. Ti jsou často „zmítáni vlnami a hnáni každým větrem učení v lidské nestálosti, v chytřáctví k nastražené cestě bludu“ (Ef 4,14; ČSP). Zdá se, že dnešní situace je minimálně stejně nebezpečná. Pavel k popisu náboženských poměrů a svévolné teologie používá tři soubory obrazů: (1) nezralost dětství: „abychom již více nebyli jako děti“ (ČSP); (2) nebezpečí na širém moři: „zmítáni vlnami a hnáni každým větrem učení v lidské nestálosti“ (ČSP) a (3) podvod lstivých lidí, kteří podobně jako hazardní hráči používají lež a lest. Pavel zde uvádí v přeneseném významu řecké slovo *kybeia* („hraní v kostky“) ve významu „mazanost“ nebo „podvod“.

Apoštol Pavel věří, že roztržky, rozbroje a rozdělení jsou důležitým znakem špatného směru: To, co vyživuje tělo, přináší mu růst a pomáhá mu držet pohromadě, je

dobré, zatímco to, co ho vyčerpává a rozděluje, je špatné. Odvrácení se od učení a nauk, které rozdělují, a příklon k osvědčeným a důvěryhodným učitelům (Ef 4,11) přinese pokrok směrem k pravé křesťanské zralosti. Jen tak budou věřící hrát užitečnou roli v budování Kristova těla (Ef 4,12.13; porovnej s Ef 4,15.16).

V čem se zdravá církev podobá zdravému tělu? (Ef 4,15.16)

V textu Ef 4,1–16 apoštol Pavel obhajuje jednotu církve a vyzývá adresáty dopisu, aby ji aktivně podporovali. I když je jednota teologickou jistotou (Ef 4,4–6), vyžaduje její budování naší usilovnou snahu (Ef 4,3). Jedním ze způsobů, jak podpořit jednotu církve, je být aktivní součástí Kristova těla (Ef 4,7–16). Každý z nás je částí těla a měl by přispívat k jeho zdraví a růstu (Ef 4,7.16). Všichni bychom měli mít také užitek z práce apoštolů, proroků, evangelistů, pastýřů a učitelů (Ef 4,11). Ti mají, podobně jako vazy, šlachy a klouby, tělo spojovat a podpírat (Ef 4,16) a pomáhají nám společně růst v Krista, který je hlavou těla (Ef 4,13.15).

Aplikace

Které „větry učení“ dnes zmítají naši církev? Jak se proti nim můžeme pevně postavit?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přinášíme dvě poznámky, které nám mohou lépe pochopit text Ef 4,7–10:

(1) Překlad verše Ef 4,9. Většina českých překladů naznačuje, že Kristus nejprve sestoupil a teprve potom vystoupil. (Např. ČEP: „Co jiného znamená ‚vystoupil‘, než že předtím sestoupil dolů na zem?“) Některé překlady důsledněji překládají řecký text a nechávají otázku načasování vystoupení a sestoupení otevřenou, což umožňuje názor vyjádřený v úterní části, že bychom měli následovat pořadí událostí ze Ž 68,19. Podle tohoto pohledu nejprve Kristus vystoupil do nebe a pak sestoupil v Duchu svatém.

(2) Zajal zajatce. Při citování Žalmu 68,19 z řeckého překladu Starého zákona (septuaginta) Pavel používá frázi v Ef 4,8, která doslova zní „zajal“ (ČEP). Obecně se tento text vykládá ve smyslu „odvedl s sebou zajatce“ (ČSP; BK) nebo „zmocnil se zajatých“ (B21). Adventisté sedmého dne často chápali tento text jako odkaz na to, že Kristus při svém nanebevstoupení vzal s sebou do nebe ty, kteří byli vzkříšeni v době jeho vlastního vzkříšení (Mt 27,51–53). Ti tvoří „snop prvotiny“ vykoupěných, které Kristus daruje Otci při svém návratu do nebe (viz 6BC 1022; DA 834; TV 532, porovnej DA 785,786; TV 502). Alternativně, v souladu s Ko 2,15, by se tento text mohl chápat jako obraz Kristova vítězství nad jeho nepřáteli – satanem a jeho anděly –, kteří jsou zobrazeni jako poražení zajatci.

Otázky k rozhovoru

1. Porovnejte seznam „duchovních darů“ v Ef 4,11 se seznamem v 1K 12,4–11.27–30; Ř 12,4–8 a 1Pt 4,10.11. Jaké rozdíly, a naopak podobnosti v těchto textech nacházíte?
2. Ve třídě uvažujte o některých „větrech učení“, které dnes negativně ovlivňují církve. Všimněte si Pavlova upozornění, abychom se nenechali těmito vlivů unášet. Jak konkrétně můžeme chránit sebe a ostatní v církvi před škodami, které nám tyto „větry“ mohou způsobit?
3. Pavel v listu Efezským zdůrazňuje téma „jednoty“. Máme však usilovat o jednotu za každou cenu? Jinými slovy, kdy se může snaha o jednotu stát škodlivou? Proč?